

Samen en Niemand uitgezonderd

beleidsnota WMO 2008- 2011

Gemeente Zwartewaterland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	De Wet maatschappelijke ondersteuning	5
2.1	De kern van de Wmo	5
2.2	Aanleiding voor de invoering van de Wmo	5
2.3	De toekomst van de Wmo	6
2.4	Wettelijke taken van de gemeente	6
3	Beleidskaders Zwartewaterland	7
3.1	Gefaseerd beleid	7
3.1.1	2004 – 2007	7
3.2	Collegeprogramma 2006 – 2010	7
3.3	Programmabegroting 2008 - 2011.....	9
3.4	Financiële kaders.....	10
3.5	Verantwoording beleid	10
3.5.1	prestatiegegevens	11
3.5.2	klanttevredenheidsonderzoek.....	11
3.5.3	Benchmark Wmo	12
4	Uitgangspunten beleid	13
4.1	Preventie waar mogelijk.....	13
4.2	Inclusief beleid	13
4.3	Eigen verantwoordelijkheid van de burger	13
4.4	Houdbaar, dus sober en doelmatig	14
4.4.1	De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten	14
4.4.2	Gemeentebreed.....	14
4.5	Vraagsturing	15
4.6	De regierol bij de gemeente.....	15
5	Prestatieveld 1	16
5.1	inhoud	16
5.2	Samenhang met ander beleid.....	16
5.3	Stand van zaken	16
5.3.1	Werkwijze/uitvoering.....	17
5.3.2	Resultaat.....	17
6	Prestatieveld 2	18
6.1	Inhoud	18
6.2	Samenhang met ander beleid.....	18
6.3	Stand van zaken	18
6.3.1	Parameters	19
6.3.2	Beoogde resultaten.....	19
7	Prestatieveld 3	20
7.1	Inhoud	20
7.2	Samenhang met ander beleid.....	20
7.3	Stand van zaken	21
7.3.1	Parameters	21
7.3.2	Beoogde resultaten.....	21

8	Prestatieveld 4	22
8.1	Inhoud	22
8.2	Samenhang met ander beleid.....	22
8.3	Stand van zaken	23
8.3.1	Parameters	23
8.3.2	Beoogde resultaten.....	23
9	Prestatieveld 5	25
9.1	Inhoud	25
9.2	Samenhang met ander beleid.....	26
9.3	Stand van zaken	26
9.3.1	Parameters	27
9.3.2	Beoogde resultaten.....	27
10	Prestatieveld 6	28
10.1	Inhoud	28
10.2	Samenhang met ander beleid.....	29
10.3	Stand van zaken	30
10.3.1	Parameters	30
10.3.2	Beoogde resultaten.....	30
11	Prestatieveld 7, 8 en 9	31
11.1	Inhoud	31
11.2	Samenhang met ander beleid.....	31
11.3	Stand van zaken	32
11.3.1	Beleidskeuzes.....	32
11.3.2	Centrumgemeente Zwolle.....	32
12	Conclusies	34
12.1	Integraal beleid	34
12.1.1	Prestatievelden	34
12.1.2	Bestaand of nieuw	35
12.1.3	Financiering	35
12.2	Begroting.....	35
12.2.1	Wijziging financiering	35
12.3	Subsidiebeleid	36

Bijlagen

1. De negen prestatievelden van de Wmo
2. Financieel meerjarenoverzicht
3. Prestatiecriteria
4. Demografische gegevens

1 Inleiding

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. De Wmo is een nieuwe wet, bestaande uit de ex- Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), ex-Welzijnswet, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) namelijk de huishoudelijke zorg en een aantal subsidieregelingen- en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) uit de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv).

Meedoen is hét devies van de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Jong, oud, gehandicapt of niet-gehandicapt, iedereen moet (kunnen) participeren in de samenleving. Persoonlijke belemmeringen mogen participatie niet in de weg staan. Voor de gemeente Zwartewaterland vertaalt in: "Samen en Niemand uitgezonderd".

De Wmo betekent voor de gemeente meer verantwoordelijkheden en beleidsvrijheid. De Wmo biedt de kans om beleid opnieuw te bezien en te werken aan een meer samenhangend pakket van ondersteunende diensten. In juni 2006 heeft de raad daarbij het kader bepaald.

Het doel, "meedoen" wil het college van B&W bereiken door de zorg en ondersteuning aan burgers op een andere manier te regelen. Er is een krachtige, sociale structuur nodig, waar zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen. Een samenhangend beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, wonen en welzijn én op aanpalende terreinen zoals de uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) is daarvoor nodig.

De Wmo beoogt dat iedereen in de samenleving zo lang mogelijk mee kan doen in de samenleving. Dit betekent zo lang mogelijk in de eigen omgeving kunnen wonen en zo lang mogelijk kunnen deelnemen aan het sociaal-maatschappelijke verkeer.

Dit plan is het eerste beleidsplan Wmo. Voor de periode 2008 - 2011 zal het plan voor de gemeente als leidraad fungeren voor het verder verbinden en integreren van beleidsterreinen. Extern door als gemeente de regie te nemen in samenwerkingstrajecten met partners op het gebied van wonen, welzijn en zorg en intern door te zoeken naar nieuwe verbanden en meer afstemming tussen de afzonderlijke beleidsterreinen. Met deze beleidsnota bepaalt de gemeenteraad van Zwartewaterland tevens binnen welke hoofdlijnen uitvoering wordt gegeven aan de Wmo. Het College van B&W zal vervolgens vorm geven aan de precieze uitvoering.

2 De Wet maatschappelijke ondersteuning

2.1 De kern van de Wmo

De Wmo is – anders dan de AWBZ - nadrukkelijk geen voorzieningwet waarin precies wordt omschreven welke voorzieningen onder welke voorwaarden aan wie worden geboden. De wet kan eerder worden getypeerd als een brede participatiewet die de verantwoordelijkheid van de gemeente regelt om op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning actief beleid te voeren, waarop ze door haar burgers aanspreekbaar is.

De nieuwe wet vervangt een aantal huidige wetten met hun financiering, zoals de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) en de Welzijnswet. Bovendien voegt het nieuwe taken toe die nu in de AWBZ zijn opgenomen, zoals de huishoudelijke verzorging en – op termijn – de ondersteunende en activerende begeleiding.

De Wmo geeft gemeenten een belangrijke taak in het organiseren van participatie van burgers en het bevorderen van cohesie in de samenleving. De gemeente moet namelijk de “civil society” versterken: zelfredzaamheid, onderlinge hulp en participatie bevorderen door de ontwikkeling van lokale structuren te versterken

De Wmo-verantwoordelijkheden van de gemeente zijn benoemd in negen zogenoemde prestatievelden (zie bijlage 1).

2.2 Aanleiding voor de invoering van de Wmo

Vier centrale argumenten vormden de aanleiding voor de invoering van de Wmo:

- *Kosten beheersen*
De Wmo heeft tot doel grip te krijgen op de almaar oplopende kosten van de AWBZ, door delen hiervan over te hevelen naar de Wmo én door de AWBZ alleen nog te reserveren voor de zware en langdurige onverzekerbare medische zorg.
- *Eigen verantwoordelijkheid van de burger*
De noodzaak dat burgers zelf verantwoordelijkheid nemen voor het regelen van zaken die nodig zijn om te participeren. Dit in overleg met en met steun van het eigen sociale netwerk. Als de burger er zelfstandig of met hulp van zijn omgeving niet in slaagt zich te redden, is er een taak voor de overheid weggelegd.
- *Verhogen zelfredzaamheid en participatie van de burger*
De kern van de Wmo is dat de gemeente een grotere taak en verantwoording krijgt bij het beantwoorden van zorgbehoefte en zorgvraag van burgers. De zorgplicht, een afdwingbaar recht zoals gegroeid onder de AWBZ en de Wvg, wordt vervangen door de compensatieplicht. Hierdoor is de gemeente verplicht voorzieningen te treffen ter compensatie van beperkingen die burgers ondervinden in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.
- *Herverdeling overheidsverantwoordelijkheid*
De Wmo gaat uit van een moderne sturingsrelatie tussen Rijk en gemeenten, met meer beleidsruimte voor gemeenten en de nadruk op lokale verantwoording. Gemeenten hebben de opdracht de Wmo breed in te vullen. Met de komst van de Wmo kan beter worden ingespeeld op de vermaatschappelijking van de zorg waarbij intramurale voorzieningen steeds meer plaats maken voor netwerken van zorg en ondersteuning in de buurt.

De Wmo is een systeemwijziging. Het verzekerde recht op grond van de AWBZ vervalt voor de lichtere vormen van zorg die ondergebracht zijn in de Wmo en in plaats daarvan komt een aanspraak op ondersteuning door de gemeente. Het gaat daarbij (vooral nog) om de AWBZ-taken hulp bij het huishouden en de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en in het bijzonder bemoeizorg. Ook worden middelen uit AWBZ-regelingen naar gemeenten overgeheveld.

2.3 De toekomst van de Wmo

De Wmo is een zogenaamde aanbouwwet. Dat wil zeggen dat na 1 januari 2007 nog andere functies overgeheveld kunnen worden naar de Wmo. Oorspronkelijk werd gedacht aan andere functies uit de AWBZ, met als eerste optie de ondersteunende begeleiding. Dit is begeleiding bij activiteiten in het dagelijkse leven als er sprake is van structurele belemmeringen om zelf de regie te voeren.

Ook overweegt men de verantwoordelijkheid voor de MEE-organisaties over te hevelen naar gemeenten. MEE informeert, adviseert en begeleidt burgers met een handicap, beperking of chronische ziekte bij vragen die men heeft op het terrein van wonen, werken, opvoeden, onderwijs, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd. Besloten is hierover eerst een landelijke evaluatie af te wachten alvorens te beslissen. Realisatie zal op zijn vroegst in 2009 plaatsvinden.

In het Regeerakkoord is een voornemen geformuleerd over de regeling tegemoetkoming bijzondere uitkeringen (TBU-regeling). De regeling op basis waarvan bijzondere uitgaven aan zorg bij de belasting mogen worden afgetrokken van het inkomen, wil de overheid overhevelen van het ministerie voor Financiën naar gemeenten. Gemeenten ageren hiertegen omdat voor elk jaar een enorm financieel risico wordt voorzien zonder redelijke mogelijkheden op inhoudelijke winst.

2.4 Wettelijke taken van de gemeente

De Wmo is een kaderwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet dienen uit te voeren. Om aan de doelstellingen van de Wmo tegemoet te komen is de gemeente verplicht een 4-jaren beleidsplan Wmo vast te stellen waarin wordt aangegeven:

- wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de negen prestatievelden;
- hoe de gemeente het beleid samenhangend uitvoert;
- welke resultaten de gemeente wenst te behalen;
- hoe de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning in de gaten wordt gehouden;
- hoe de gemeente er voor zorgt dat gebruikers een keuzevrijheid hebben;
- op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen.

Naast deze inhoudelijke opdrachten kent de Wmo de volgende procesverplichtingen:

- de vierjaarlijkse beleidsnota;
- participatie van de burger bij de totstandkoming van beleid;
- formeel adviesrecht van de cliëntenraad over uitvoering;
- het opstellen van een Wmo-verordening;
- de horizontale verantwoordingsverplichting (aan de burger in plaats van aan het Rijk);
- jaarlijkse rapportage betreffende de klanttevredenheid;
- de verplichting informatie aan te leveren aan het Rijk.

3 Beleidskaders Zwartewaterland

3.1 Gefaseerd beleid

De Wmo is door VWS aangekondigd in 2004 door middel van de Contourennota Wmo en in werking getreden per 1 januari 2007 bij vaststelling van de wet op 9 juni 2006. De beleidsvorming in Zwartewaterland vond daarom gefaseerd plaats.

3.1.1 2004 – 2007

2004

- oprichting projectgroep Wmo
- oktober startnotitie Wmo

2005

- januari conferentie met alle aanbieders
- september oprichting klankbordgroep Wmo
- oktober werknootitie Wmo

2006

- januari stuurgroep Wmo
- maart projectplan ICT en SoZa
- maart projectplan digitaal loket
- mei kadernootitie Wmo
- juni implementatieplan WMO juli – december 2006
- juli communicatieplan
- verordening Wmo + verstrekkingsboek + financieel besluit
- starten Europese aanbesteding “hulp in de huishouding”

2007

- januari overeenkomsten voor half jaar met aanbieders thuiszorg
- juli raamovereenkomst afsluiten met 4 thuiszorgorganisaties
- medio 2007 onderzoek naar wat burgers willen (onderzoek Arcon)
- juli installatie cliëntenraad Wmo
- november beleidsnotitie Wmo 2008 – 2011
- meerjarenbegroting gerangschikt naar de 9 prestatievelden

2008

- afronding onderzoek Hogeschool Zwolle (zie hoofdstuk 5.3 pagina 16 e.v.)

3.2 Collegeprogramma 2006 – 2010

Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft het college van B&W in Zwartewaterland haar programma gepresenteerd onder de titel “Samen aan de Slag”, waarin de visie op het te voeren beleid en de beleidsvoornemens zijn vastgelegd.

Dienstverlening

Burgemeester en wethouders van Zwartewaterland streven naar een dienstverlening die betrouwbaar, rechtvaardig en toegankelijk is, met ruime aandacht voor bewonersparticipatie en interactieve beleidsontwikkeling.

Goede randvoorwaarden zijn hierbij onmisbaar. Dit geldt zowel voor de gemeentelijke dienstverlening, de huisvesting van bestuur en ambtenaren en de manier waarop de communicatie met de burger gestalte krijgt, als voor de wijze waarop de leefbaarheid in de kernen wordt vergroot.

Veiligheid

Burgemeester en wethouders van Zwartewaterland streven naar een gemeente waarin het veilig wonen, werken en recreëren is, zowel in de sociale verhoudingen (sociale veiligheid) als in het publieke domein (fysieke veiligheid). Daarbij geldt dat “voorkomen” belangrijker is dan “bestrijden” en dat sociale cohesie en zelfredzaamheid leidende beginselen zijn.

Onderwijs

Burgemeester en wethouders hechten grote waarde aan goed onderwijs, waarbij er bijzondere aandacht is, niet alleen voor het behalen van startkwalificaties, maar ook voor de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. Kwalitatief en kwantitatief goede onderwijshuisvesting en voldoende faciliteiten op het gebied van het leerlingenvervoer zijn hier dienstbaar aan. Met het voorgaande wordt geprobeerd onderwijsachterstanden te voorkomen.

Leefbaarheid

Burgemeester en wethouders streven onverminderd naar een gemeente waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. Daarbij hoort een zorgvuldig beheer van de openbare ruimte, waarbij een extra accent wordt gelegd op wijkgericht werken en op het bevorderen van de zelfwerkzaamheid van burgers. Openbare nutsvoorzieningen als het gemeentelijke rioleringsstelsel dienen aan redelijke kwaliteitseisen te voldoen, terwijl het waterbeheer extra aandacht zal vragen.

Zorg

Burgemeester en wethouders willen bevorderen dat burgers die kwetsbaar zijn en steun nodig hebben, in een steviger positie komen. Daarbij past een beleid dat erop gericht is dat mensen die recht hebben op voorzieningen, op de hoogte zijn van het bestaan ervan en de manier waarop ze er gebruik van kunnen maken en dat er sancties komen op het onrechtmatige gebruik ervan. Wanneer mensen buiten het arbeidsproces komen te staan, wordt ingezet op een zo snel mogelijke terugkeer naar de arbeidsmarkt, waarbij de regel geldt dat werk boven inkomen gaat. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden die de werkzoekende heeft.

Wonen

Met een goede ruimtelijke inrichting van de gemeente beogen burgemeester en wethouders een optimale kwaliteit te bieden ten behoeve van de leef- en woonomgeving, de cultuurhistorie, de bedrijvigheid en de infrastructuur binnen de kernen en de kwaliteit van het buitengebied te waarborgen en te versterken. Het ontwikkelen van voldoende woonruimte voor de eigen bevolking, met een extra accent op levensloopbestendige woningen, seniorenwoningen, starterswoningen en woonvormen voor mensen met een handicap past binnen dit beleid. Waar nodig wordt actief samengewerkt met de woningbouwcorporaties.

Welzijn

Burgemeester en wethouders hechten een groot belang aan welzijn, sport en cultuur in de gemeente Zwartewaterland.

Zwartewaterland heeft een sterk vrijwilligersnetwerk. Het beleid is erop gericht dit te behouden en goed te faciliteren.

Zonder het als zodanig te benoemen heeft het college van B&W hiermee "Wmo-beleid" beschreven maar in een andere vormgeving dan de 9 prestatievelden. Per onderdeel heeft het college van B&W haar visie en missie vertaald in programmapunten.

3.3 Programmabegroting 2008 - 2011

Met het tot stand komen van het collegeprogramma "Samen aan de slag" en de voorjaarsnota 2007 heeft de raad de programmabegroting 2008 – 2011 vastgesteld.

Per programma is expliciet ingegaan op de realisatie van beleidsdoelen en omvat per programma:

- Een doelstelling ("Wat willen we?")
- De wijze waarop ernaar gestreefd zal worden de doelstelling te realiseren ("Wat gaan we ervoor doen?")
- De raming van baten en lasten ("Wat gaat het kosten?")

De beleidsdoelen zijn ontleend aan wat in het collegeprogramma is aangegeven ("wat willen we bereiken?").

Er zijn nog een aantal ontwikkelingen waarvan de uitkomsten in financiële nog niet zijn te overzien:

- De uitkomst van de aanbesteding "hulp in de huishouding" versus de werkelijke kosten voor uitvoering en verstrekking van de (individuele) Wmo-voorzieningen (open eindfinanciering).
- Een stijging van de vraag naar ondersteunende diensten door demografische ontwikkelingen en extramuralisering (meer zorgbehoevende ouderen en mensen met beperkingen en zwaardere problematiek).
- De nieuwe taak van de gemeente zijnde het bieden van advies, informatie en cliëntondersteuning (loketfunctie) waarvoor geen geld van het Rijk wordt ontvangen.
- De Wmo kent een aantal procesverplichtingen waarvoor de gemeente geen extra middelen ontvangt. Zo dient de gemeente verantwoording af te leggen middels een Wmo monitor, waarbij inbegrepen het houden van cliënt-tevredenheidsonderzoeken, het realiseren van burgerparticipatie en het communiceren met inwoners over Wmo-zaken.
- De bijdragen van het Rijk voor de uitvoering van nieuwe taken in de verschillende prestatievelden van de Wmo én bovengenoemde procesverplichtingen zijn voor Zwartewaterland evenals voor de rest van Nederland te laag om de Wmo-taken naar behoren te kunnen uitvoeren.
- Ook zijn er nog geen middelen gereserveerd voor de structurele financiering van de adviesorganen.
- Dure woningaanpassingen komen met ingang van 1 januari 2007 volledig voor rekening van de gemeente.
- Het ministerie van VWS is bezig de huidige verdeelsystematiek van de doeluitkering Maatschappelijke opvang en verslavingszorg te herzien (prestatievelden 7,8 en 9).

De programmabegroting helpt de focus te concentreren op de te behalen beleidsdoelen en middelen in te zetten op beleidsdoelen. Tevens om een koppeling te realiseren tussen meetbare beleidsdoelen en de daarvoor in te zetten middelen om de beleidsdoelen zo succesvol mogelijk te realiseren.

Bij het Wmo-beleid heeft de gemeente een regierol en geen uitvoerende taak. Om de samenhang en de integraliteit te bevorderen en evenwichtige beleidsmatige afwegingen te kunnen maken is interne beleidsafstemming tussen de diverse afdelingen noodzakelijk.

3.4 Financiële kaders

Omdat de Wmo een kaderwet is, die gemeenten een grote mate van beleidsvrijheid geeft in de uitvoering, is in overleg tussen rijk en gemeenten overeengekomen dat de financiële middelen voor de Wmo onderdeel uitmaken van de algemene uitkering in het Gemeentefonds. De middelen die gemeenten hebben gekregen voor de uitvoering van taken in het kader van de Welzijnswet 1994 en de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) en een deel van de middelen voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg maakten hier al onderdeel van uit. De middelen voor de nieuwe taken, zoals de verantwoordelijkheid voor de hulp bij het huishouden, de ondersteuning van de mantelzorg en enkele andere taken die voorheen gefinancierd werden op basis van subsidieregelingen in de AWBZ, zijn vanaf 1 januari 2007 ook aan het Gemeentefonds toegevoegd.

Door het beleid te linken aan de 9 prestatievelden maakt de gemeente Zwartewaterland een einde aan verkokerde, functiegeoriënteerde programma's die hun oorsprong veeleer danken aan een oude afdelingenstructuur dan aan een weloverwogen samenhangende beleidsmatige focus.

In 2007 zijn de financiële middelen die in de Wmo omgaan ingericht op basis van de negen prestatievelden. Wat voorheen nog in het kader van de welzijnswet werd gesubsidieerd is hiermee ook meer gestructureerd en nu is beter inzichtelijk wat in elk prestatieveld omgaat (zie bijlage 2).

Voor het jaar 2008 liggen de budgetten vast en so wie so is het overgrote deel gekoppeld aan verordeningen wat de verschuivingen lastig maakt. Het moge duidelijk zijn dat om een integraal Wmo-beleid te voeren het huidige subsidiebeleid herijkt zal moeten worden naar noodzaak en wenselijkheid. Tevens zullen de indicatoren waarop de subsidie gebaseerd is heroverwogen moeten worden.

Omdat prestatieveld 6 een "open-eind-financiering" kent, is een budget-neutrale begrotingsopzet voor alle 9 prestatievelden niet reëel.

3.5 Verantwoording beleid

Op grond van artikel 9 lid 1b van de Wmo dienen de gemeenten bepaalde prestatiegegevens over de maatschappelijke ondersteuning in het voorgaande kalenderjaar te registreren en te publiceren. Deze gegevens zijn vastgelegd in de Regeling maatschappelijke ondersteuning.

Daarnaast moeten gemeenten jaarlijks de tevredenheid meten over de uitvoering van de Wmo onder de vragers van maatschappelijke ondersteuning (artikel 9 lid 1a van de Wmo).

Gemeenten dienen op grond van artikel 9 lid 2 van de Wmo jaarlijks vóór 1 juli (met ingang van 2008) aan de Minister van VWS of aan een door hem aan te wijzen centrale onderzoeksinstelling de verplichte prestatiegegevens te sturen.

De gemeente Zwartewaterland zal de uitvoering hiervan uiteraard bespreken met de cliëntenraad Wmo. Deze raad kan gevraagd en ongevraagd advies geven over beleidsontwikkelingen m.b.t. de Wmo.

3.5.1 prestatiegegevens

Het publiceren van prestatiegegevens is een vorm van 'horizontale verantwoording'. Horizontale verantwoording betekent dat de gemeente verantwoording aflegt aan haar burgers over het gevoerde beleid. Door de horizontale verantwoording krijgen burgers, instellingen en gemeenten goede informatie om met elkaar een dialoog te voeren over de uitvoering van de Wmo. Het is de bedoeling dat deze dialoog leidt tot een (verdere) verbetering van de uitvoering.

Omdat de prestatiegegevens vergelijkbaar dienen te zijn, is in de Regeling maatschappelijke ondersteuning vastgelegd om welke gegevens het in ieder geval gaat (zie bijlage 3). Het staat de gemeenten vrij om indien gewenst aanvullende gegevens te publiceren ten behoeve van de eigen informatievoorziening aan de burgers.

Voor prestatieveld 7, 8 en 9 gelden aanvullende gegevens welke door de centrumgemeente geleverd moet worden.

3.5.2 klanttevredenheidsonderzoek

Artikel 9 van de Wmo regelt niet alleen dat gemeenten bepaalde prestaties zichtbaar moeten maken. Artikel 9 lid 1a van de Wmo regelt ook dat het college van burgemeester en wethouders jaarlijks publiceert:

De uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen.

VNG en VWS hebben een model opgesteld om tevredenheid over de Wmo in kaart te brengen. Het bestaat uit:

- een korte inleiding over horizontale verantwoording en de uitgangspunten waar het onderzoek op gebaseerd is;
- drie vragenlijsten (een voor de Wmo-raad, een voor mensen die gebruik maken van een Wmo-dienst of product en een voor mensen waarvan de aanvraag van een Wmo-dienst of product is afgewezen);
- een stappenplan voor de opzet en de uitvoering van het onderzoek. Hier is onder andere aandacht voor de steekproef, doelgroepen en de wijze waarop het onderzoek afgenomen kan worden;
- praktische tips en suggesties voor de uitvoering en brieven om het onderzoek aan te kondigen.

3.5.3 Benchmark Wmo

Naast de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 9 van de Wmo, worden ook andere onderzoeksgegevens verzameld.

In opdracht van VWS en de VNG is een benchmark Wmo ontwikkeld. Deelname van gemeenten aan deze benchmark is vrijwillig. De benchmark bouwt voort op deze handreiking over prestatiegegevens en op de handreiking over het meten van tevredenheid. De benchmark Wmo biedt een verdieping ten opzichte van de vergelijking van verplichte prestatiegegevens omdat meer gegevens van gemeenten worden vergeleken. De benchmark Wmo bestaat uit:

- een basisbenchmark, die de gehele breedte van de Wmo beslaat;
- verdiepende modules, waarmee het mogelijk is om de eigen gemeente met andere gemeenten op specifieke terreinen te vergelijken.

Ook verzamelen gemeenten en instellingen met diverse monitoren gegevens, onder andere over de Wmo (zie o.a. www.watdoejegemeente.nl). Deze onderzoeksgegevens leveren relevante informatie op maar zijn voor de Wmo niet wettelijk verplicht.

Het is aan te bevelen de basis benchmark Wmo aan te schaffen.

4 Uitgangspunten beleid

Voor het Wmo-beleid en implementatie is bij de vaststelling van de kadernotitie in 2006 gekozen voor de diverse uitgangspunten. In willekeurige volgorde, maar in samenhang te bezien worden ze hieronder beschreven.

4.1 Preventie waar mogelijk

Het doel van de Wmo is dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving, waarmee maatschappelijke uitval (zware zorgbehoevendheid, dakloosheid, verslaving) wordt voorkomen. De interventies richten zich ook op beïnvloeding van factoren die kunnen leiden tot maatschappelijke uitval. Daarom zet de gemeente in op preventief beleid. Het preventieve beleid is gericht op drie niveaus:

1. het onderkennen van oorzakelijke factoren en het voeren van algemeen beleid (bijv. voorlichting, sociale voorzieningen, sociale samenhang) waardoor de kans op uitval wordt verkleind;
2. het tijdig signaleren van risicogroepen en beginnende problematiek en het voeren van risicogericht beleid (begeleiding, ondersteuning);
3. het zodanig begeleiden van personen met problemen dat verergering wordt tegengegaan en dat zelfstandige deelname aan de samenleving wordt gerealiseerd.

4.2 Inclusief beleid

Het streven is een inclusief beleid dat gericht is op het zoveel mogelijk wegnemen van fysieke, sociale, geestelijke en financiële beperkingen voor mensen met een ziekte, handicap of zorgbehoefte. Inclusief beleid houdt in dat de gemeente al haar mogelijkheden inzet om dit beleidsdoel zo optimaal mogelijk te realiseren. Mensen met een ziekte, handicap of zorgbehoefte willen op een volwaardige wijze zelfstandig deelnemen aan de samenleving. Deelnemen aan de samenleving betekent een bijdrage leveren aan de samenleving in de zin van (vrijwilligers)werk en meedoen aan sociale of maatschappelijke activiteiten. Volwaardig deelnemen betekent dat dit kan onder dezelfde voorwaarden die gelden voor mensen zonder ziekte of beperking en als dat door verstandelijke handicap of dementie niet gaat, dan betekent volwaardig dat men met respect wordt bejegend. Volwaardig betekent ook dat de burger zelf in staat is of wordt gesteld om de keuze te maken wel of niet mee te doen.

4.3 Eigen verantwoordelijkheid van de burger

Er is een balans nodig tussen de eigen verantwoordelijkheid (roeien met de riemen die je hebt) en de ondersteuning die de lokale overheid kan bieden. Veel zorg wordt verleend door mantelzorgers en vrijwilligers. Dat is essentieel voor de houdbaarheid van het stelsel.

Het is bovendien zinvol om bij de verdere uitwerking van de WMO rekening te houden met de groep burgers die onvoldoende in staat is om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Wie sociaal uitgesloten is kan moeilijker eigen verantwoordelijkheid nemen en dragen. Het inclusief beleid heeft dan ook tevens als doel om sociale uitsluiting te

bestrijden, en mensen in staat te stellen om hun eigen verantwoordelijkheid te laten nemen.

4.4 Houdbaar, dus sober en doelmatig

Het belangrijkste motief voor het kabinet om van sturingsconcept te veranderen is de financiële onbeheersbaarheid van de AWBZ. Het kabinet hoopt met het inruilen van een volksverzekering (een deel van de AWBZ) voor een gemeentelijke voorziening (Wmo) fors geld te besparen.

Het is dan ook van groot belang om een houdbaar beleid te formuleren, dat bijgevolg sober en doelmatig moet zijn. De ondersteuning dient zodanig te worden ingericht dat de gemeente niet op korte termijn genoodzaakt zal worden om te bezuinigen op de individuele verstrekkingen. Anderzijds zal de gemeente op zoek moeten gaan naar creatieve mogelijkheden om bestaand beleid met minder middelen te realiseren en te continueren. Wellicht ten overvloede geldt hierbij dat er kwaliteit geleverd moet worden.

In het kader van doelmatigheid zullen gemeentelijke accommodaties multifunctioneler, behoeftebestendiger en -in de toekomst- ook levensloopbestendiger moeten zijn.

De uitvoeringsorganisatie voor de individuele verstrekkingen (van inkoop tot beschikkingen) dienen zodanig doelmatig te worden ingericht dat er zo min mogelijk ambtelijke kosten behoeven te worden gemaakt om zorgbehoevende burgers goed te bedienen.

4.4.1 De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten

Ondersteuning wordt gegeven aan die mensen die het financieel niet op kunnen brengen om de benodigde zorg zelf te betalen. Daarbij kan worden gedacht aan het hanteren van inkomensgrenzen (waarbij de systematiek van het Wvg-beleid als uitgangspunt wordt genomen) en vermogensgrenzen bij verstrekkingen zoals woningaanpassingen. Het beleid wordt gebaseerd op solidariteit: solidariteit tussen generaties, tussen mensen met een hoog inkomen en mensen met een laag inkomen en solidariteit tussen mensen met een goede en met een slechte gezondheid. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen.

4.4.2 Gemeentebreed

Het is onvermijdelijk dat er weldoordachte keuzes moeten worden gemaakt aangaande het Wmo-beleid. Zwartewaterland beschouwt haar kernen als samengestelde en in onderling samenhangende delen van een groter geheel. Dit betekent dat gemeentebrede keuzes leidend zijn en het beleid op kernniveau volgend. Dit impliceert niet dat kernen er minder toe doen, maar het maakt wel duidelijk wat de gemeente voor ogen heeft staan. Géén eenheidsworst die gelijkelijk wordt verdeeld, maar een gemeentebreed georiënteerd beleid dat recht doet aan de eigenheid en potenties van elke individuele kern. De gemeente is er van overtuigd dat sterke gemeentebrede beleidskeuzes de beste garantie bieden voor een duurzaam levende en leefbare samenleving. Consequentie daarvan is wel dat de gemeente haar kernen en wat daar leeft goed op haar netvlies dient te hebben. Belangrijk hierbij zijn gegevens over de demografie, sociale omstandigheden, voorzieningenniveau, economische aspecten, veiligheidsgevoel etc.

4.5 Vraagsturing

De keuzevrijheid voor de zorgbehoevende burger is uitgangspunt. Bij de ondersteuning moet de zorgbehoevende burger in de gelegenheid worden gesteld om zelf te kiezen voor de vorm van de ondersteuning: zorg in natura, een persoonsgebonden budget en/of een financiële tegemoetkoming. Ook aan leveranciers dient de voorwaarde te worden gesteld dat zij vraaggestuurd werken.

Om vraagsturing binnen de juiste kaders en met realistische verwachtingen van de vragende burger mogelijk te maken is een helder (kwaliteits)beleid onontbeerlijk. Daarbij is uitgewerkt aan welke vragen de gemeente wil en kan voldoen en aan welke niet.

4.6 De regierol bij de gemeente

Uiteraard zijn de gemeentelijke begroting en regelgevende bevoegdheden essentiële bestuurlijke instrumenten om doelen te realiseren, maar de samenleving is complex en laat zich niet van bovenaf eenzijdig aansturen. Inclusief beleid kan slechts slagen als de gemeente de regierol op zich neemt en met een open houding heldere doelen nastreeft.

De gemeentelijke doelstellingen zijn democratisch gelegitimeerd, maar samenwerking tussen burgers, maatschappelijke partners en gemeente is onontbeerlijk om gemeentelijke beleidsdoelen te kunnen verwerkelijken.

Alleen samen met maatschappelijke partners zoals corporaties, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars, zorgleveranciers en klantenorganisaties kan de gemeente deelname aan de samenleving van mensen met een beperking optimaal bevorderen.

5 Prestatieveld 1

5.1 inhoud

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten', is ruim en breed geformuleerd. De gemeente heeft hier dan ook een grote vrijheid om lokaal invulling te geven en prioriteiten te stellen. De verschillen in behoeften variëren immers tussen gemeenten, onder meer vanwege bevolkingssamenstelling en lokale tradities. Er zijn bovendien vele manieren waarop gemeenten de sociale samenhang kunnen bevorderen.

Dit prestatieveld van de WMO verplicht gemeenten de 'sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten' te bevorderen. Het is duidelijk dat gemeenten dit niet alleen kunnen doen. Samenhang en leefbaarheid zijn sociale kwaliteiten die de samenleving mede zelf vorm moet geven. De gemeente speelt hierbij wel een cruciale rol, maar deze rol is niet primair besturend of uitvoerend, maar faciliterend en regisserend. De overheid is partner van de samenleving en probeert sociale kwaliteit samen met burgers en hun verbanden vorm te geven.

5.2 Samenhang met ander beleid

Dit prestatieveld is in wezen het algemene prestatieveld van de Wmo. Alles op het vlak van welzijn in de volle breedte valt onder dit prestatieveld, tenzij er in een van de andere prestatievelden iets specifiek voor wordt georganiseerd. Denk daarbij aan onder andere het buurtwerk, het jeugd- en jongerenwerk, de ontmoetings- en bewegingsactiviteiten voor ouderen. Maar ook weer niet alles. Zo valt het preventieve jeugdbeleid onder prestatieveld 2, wordt de (buurtgerichte) informatie en advies in prestatieveld 3 geregeld, doen we aan bijvoorbeeld werving en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en ondersteuning van mantelzorgers in prestatieveld 4 en zorgen we via prestatievelden 5-9 dat allerlei kwetsbare groepen een (individueel) vangnet hebben om toch aan de maatschappij deel te kunnen nemen. Allemaal vanuit de gedachte "algemeen wat algemeen kan, specifiek wat specifiek moet".

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt andere sectoren als wonen, zorg en gezondheidszorg, diversiteitbeleid, beheer van de openbare ruimte, ruimtelijke ordening, verkeer, veiligheid en (buurt)economie. Het mag duidelijk zijn dat dit betekent dat de diverse afdelingen in de gemeente beleidsmatig moeten samenwerken en afstemmen.

5.3 Stand van zaken

Het college van B&W wil graag weten wat zij kan verwachten van de lokale gemeenschap(en) als het gaat om het bevorderen van onderlinge ondersteuning en de gezamenlijke inzet voor samenhang en leefbaarheid. Om dit in kaart te brengen wordt, gesubsidieerd door de provincie, in 2007 een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden, wensen en verwachtingen van de lokale gemeenschap. Wat zijn de 'krachtlijnen' van die gemeenschap, wie dragen daaraan bij en wat zijn dan de mogelijkheden tot onderlinge ondersteuning en sturing?

Bij dit onderzoek wordt uitgegaan van de scenariobenadering van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) en dan vooral van het scenario, waarbij de overheid samen met de lokale verbanden vorm geeft aan prestatieveld 1. Dit scenario past bij de plaatselijke situatie, waarin tal van verenigingen, kerken en instellingen maatschappelijk actief zijn en ook bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen voor de samenleving. Tegelijkertijd is het de visie van de gemeente dat zij actief gebruik wil maken van de lokale sociale infrastructuur van maatschappelijke verbanden.

Het onderzoek zal zich daarom in belangrijke mate richten op deze lokale infrastructuur en heeft twee doelen:

1. De mogelijkheden ('krachtlijnen') van lokale instellingen en verbanden in kaart te brengen;
2. Overheid en lokale instellingen aan de hand van indicatoren tot overeenstemming te brengen over de gewenste sociale kwaliteit van de lokale samenleving.

Twee nevendoelen worden hiermee tevens bereikt:

1. De gemeente krijgt een instrument in handen om Wmo-beleid in de toekomst vorm te geven.
2. Lokale instellingen worden betrokken bij het Wmo-beleid en geactiveerd om vanuit een gemeenschappelijk denkkader bij te dragen aan de sociale kwaliteit van de lokale samenleving.

5.3.1 Werkwijze/uitvoering

Het onderzoek naar lokale krachtlijnen wordt uitgevoerd op basis van een model dat bij de hogeschool Zwolle hiervoor ontwikkeld is. Daarin worden de interne en externe oriëntatie evenals de formele en informele mogelijkheden tot sociale inzet gemeten. Vervolgens wordt bepaald aan de hand van een netwerkonderzoek hoe groot de lokale actieradius is van instellingen. Dit deel van het onderzoek levert een sociale kaart op, waarop motivatie en mogelijkheden tot het leveren van een bijdrage aan de lokale samenleving kan worden afgelezen.

Een belangrijk – zo niet het belangrijkste – element van het onderzoek is het bepalen van kwaliteitscriteria voor een gewenst niveau van onderlinge ondersteuning en investering. Dit deel van het onderzoek gaat over het definiëren van 'sociale kwaliteit'. Dit moet een gezamenlijke activiteit zijn (overheid en lokale partners) aan de hand van een set aan indicatoren. De indicatoren worden gegroepeerd rondom de begrippen 'ondersteuning' en 'investering'. Er worden aan het begin van het onderzoek enkele ruwe indicatoren benoemd, die in de loop van de gesprekken met lokale instellingen gepreciseerd worden. Zo ontstaat een gemeenschappelijk denkkader dat gedragen wordt door lokale partners zelf.

5.3.2 Resultaat

Begin 2008 wordt het resultaat van het onderzoek gemeentebreed gepresenteerd om vervolgens de uitkomst Wmo-breed te gebruiken.

6 Prestatieveld 2

6.1 Inhoud

Het prestatieveld “op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden” heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op in andere wetgeving, zoals de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) en de Leerplichtwet.

De centrale ambitie van prestatieveld 2 is het voorkomen van problemen bij jeugdigen bij het opgroeien en van ouders bij het opvoeden. Dit wordt gedaan door informatie, advies en lichte ondersteuning aan jeugdigen en ouders aan te bieden. Vroegtijdig problemen te signaleren en participatie van burgers te stimuleren. Jeugdbeleid is meer dan het uitvoeren van taken gericht op preventie. Feitelijk sijpelt het jeugdbeleid door alle prestatievelden heen en overstijgt het de Wmo.

Over de invulling van het preventieve jeugdbeleid zijn ook afspraken gemaakt tussen het ministerie van VWS, het IPO, de VNG en de MO-groep. De minimumvereisten van het preventieve jeugdbeleid voor de gemeente zijn vastgelegd in de volgende vijf functies:

1. informatie aan ouders, kinderen en jongeren over opvoeden en opgroeien;
2. signalering van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs;
3. toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordeling en toeleiding onder andere door de beschikbaarheid van een ‘sociale kaart’ voor ouders, kinderen, jongeren en onderwijzers;
4. pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening), zoals (school) maatschappelijk werk en coaching van jongeren;
5. coördinatie van zorg op lokaal niveau (gezinscoaching).

6.2 Samenhang met ander beleid

Het integraal jeugdbeleid staat niet gelijk aan de thema’s van prestatieveld van de Wmo. Omdat het prestatieveld in het teken staat van preventieve ondersteuning komt bijvoorbeeld het curatieve jeugdbeleid niet aan bod. Er is een duidelijke overlap met de andere prestatievelden van de Wmo, vooral met prestatieveld 1. Daarnaast bestaat er een duidelijke samenhang met programma’s uit de programmabegroting zoals onderwijs, sport, cultuur en sociale zekerheid.

6.3 Stand van zaken

De voornoemde vijf functies vormen de leidraad voor het jeugdbeleid in de gemeente. Het jeugdbeleid wordt in Zwartewaterland integraal vormgegeven en omvat o.a. accommodatie- en ambulante jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg (JGZ), onderwijs en educatie, jeugd en veiligheid, maar is ook gericht op sport en cultuur.

In 2007 is een grote verandering in gang gezet door de totstandkoming van één stichting waaronder het accommodatie gebonden en ambulante jongerenwerk valt.

Bij de doorontwikkeling van het (preventief) jeugdwerk is een voorstel voor investering in het schoolmaatschappelijk werk.

Bij de verdere ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van:

- ◆ GGD gezondheidsmonitor jongeren 12 – en 12 + (gezondheidsmonitor 12- september 2006 verschenen; voor 12+ is de vragenlijst in 2007 uitgezet. Naar verwachting zijn de gegevens m.b.t. 12 + 2^e kwartaal 2008 beschikbaar);
- ◆ nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Zwartewaterland (vastgesteld op 28 juni 2007)
- ◆ actieplan “Iedere jongere telt” in het kader van een sluitende jeugdzorgketen (behandeling ervan in de Raad van 25 oktober 2007)
- ◆ leerplichtverslag (2008 gereed)

6.3.1 Parameters

- Aantal jongeren zonder een start kwalificatie.
- Aantal kinderen en jongeren met fysieke, verstandelijke en psychosociale belemmeringen of gezondheidsachterstand.
- Overzicht van de kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar ondersteuning en zorg.
- Overzicht van het beschikbare kwalitatieve en kwantitatieve aanbod aan ondersteuning en zorg.
- Wachtlijst bij Bureau Jeugdzorg.

6.3.2 Beoogde resultaten

- Het hebben van een sluitende keten binnen het jeugdbeleid en de jeugdzorg, voor wat betreft het aanbod van voorzieningen gericht op ondersteuning van jeugdigen tot 23 jaar, de zgn. vangnetfunctie.
- Realisatie van de aansluiting bij een centrum voor Jeugd en gezin, zodat de doelgroep een duidelijk en herkenbaar loket tot hun beschikking krijgen.
- Het schoolverzuim en het voortijdig verlaten van de school wordt zoveel mogelijk teruggedrongen.

7 Prestatieveld 3

7.1 Inhoud

Dit prestatieveld, het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning, kan zowel een algemene als een individuele component hebben. Met “geven van informatie en advies” wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning.

Onder “cliëntondersteuning” wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen.

De wet gaat uit van de “één-loket-gedachte” zodat een burger in principe niet vaker dan één maal met de gemeente contact op hoeft te nemen om over het brede veld van maatschappelijke ondersteuning de nodige informatie en service te krijgen. De toegangspoort voorkomt dat burgers op twee plekken moeten aankloppen om geïndiceerd te worden en zorgt voor snelle, kwalitatief goede ondersteuning die voor de gemeentelijke Wmo voorzieningen en/of AWBZ producten noodzakelijk zijn.

Om de positie van de kwetsbare burger te versterken is ook de cliëntondersteuning toegevoegd aan dit prestatieveld. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de burger (en zijn omgeving) tot doel waardoor de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie worden bevorderd. Het kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kort-cyclische ondersteuning bij problemen en/of keuzes op diverse levenssterreinen omvatten. Het gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen.

De definitieve vormgeving van de cliëntondersteuning in de loketstructuur kan deels nog niet plaatsvinden doordat er landelijk nog een discussie plaatsvindt over de koppeling van de cliëntondersteuning van MEE aan de GGZ cliëntondersteuning. Daarmee is ook de gemeentelijke aansturing van de MEE organisatie uitgesteld. Wel zal zoveel mogelijk de samenwerking en afstemming worden gezocht. Het prestatieveld richt zich op de terreinen (zorggerelateerd) wonen, welzijn, (informele) zorg en inkomen.

7.2 Samenhang met ander beleid

Dit prestatieveld ondersteunt in feite de te bereiken doelstellingen van alle andere prestatievelden. In het oog springen de volgende aspecten:

Prestatieveld 2: de samenhang met de doorontwikkeling van de opvoedpunten en het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Prestatieveld 5 voor wat betreft het ontwikkelen van de sociale kaart, die een belangrijke bijdrage kan leveren aan het feit dat burgers gaan participeren.

En prestatieveld 6 waarbij prestatieveld 3 als toegangspoort functioneert voor het verlenen van de individuele voorzieningen.

7.3 Stand van zaken

Op dit moment is er in elke kern een loket. Voor de kernen Zwartsluis en Genemuiden in samenwerking met de serviceloketten van IJsselheem.

De specifieke deskundigheid van de Wmo-consulenten is vanuit het gemeentehuis beschikbaar d.m.v. huisbezoeken of een afspraak bij de serviceloketten.

Voor wat betreft de cliëntondersteuning zijn er subsidie afspraken met o.a. De Kern/RIAGG over het maatschappelijk werk conform landelijke richtlijnen.

VNG, VWS en MEE-Nederland hebben overeenstemming over de subsidievoorwaarden 2008 voor MEE-organisaties. In de subsidievoorwaarden worden MEE-organisaties gedwongen om in 2008 in overleg te treden met gemeenten over hun beleid en de uitvoering daarvan. VNG en VWS gaan een handreiking opstellen over de samenwerking tussen gemeenten en MEE-organisaties.

Bij de verdere ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van:

- ◆ Notitie gemeente Zwartewaterland over loket (juli 2006)
- ◆ rapport NIZW en Trimbos over opzet cliëntondersteuning (juni 2006)
- ◆ folder over Wmo in Zwartewaterland beschikbaar (januari 2007)
- ◆ in DOORSZ-verband aanschaf van loket X; digitaal loket (begin 2007)
- ◆ collegebesluit over vormgeving drie loketten (september 2007)

7.3.1 Parameters

- Aantal contact momenten loket (fysiek, digitaal, telefonisch).
- Aantal en soort individuele aanvragen.
- Aantal doorverwijzingen naar Wmo gerelateerde organisaties.
- Monitoring van het bezoek aan Wmo-site en het digitale Jeugd- en Jongerenloket van de gemeente.

7.3.2 Beoogde resultaten

- Eind 2007 opening digitaal loket
- Medio 2008 evaluatie van de huidige vormgeving en voorstellen voor vervolg.
- Een optimaal functionerend loket voor alle inwoners van Zwartewaterland, dat medio 2009 bij 80 % van de inwoners bekend is.
- Uiterlijk eind 2008 mogelijkheid om aanvragen digitaal af te handelen.
- Het sluiten van een convenant betreffende aansluiting en samenwerking in het loket met o.a. het centrum voor Jeugd en gezin, AMW, mantelzorgers, ouderenwerk, vrijwilligers.
- Intensievere samenwerking met woningstichtingen en zorgaanbieders in de keten Wonen-Welzijn-Zorg.
- Onderzoek in 2008 of samenwerking en samenvoeging van welzijnsinstellingen leidt tot kostenbeheersing.

8 Prestatieveld 4

8.1 Inhoud

Hoewel vrijwilligerswerk en mantelzorg naar inhoud en motivatie van de betrokkenen verschillen, zijn deze thema's voor de overzichtelijkheid van het aantal prestatievelden en het feit dat de overeenkomst gelegen is in de inzet voor de naasten, in één prestatieveld benoemd. Het zal hier als regel gaan om algemene beleidsmaatregelen, minder vaak om individuele voorzieningen, al biedt de Wmo daartoe wel alle ruimte als de gemeente dat wenst te doen.

Hoewel de gemeentelijke verplichtingen ook op dit prestatieveld vooral "procedureel" zijn, wordt verwacht dat, nu de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers voor het eerst een wettelijke basis heeft gekregen, het gemeentelijke beleid op dit punt zeker zal worden geïntensiveerd. Dit lijkt vooralsnog moeilijk budgettair neutraal uit te voeren.

Vrijwilligerswerk is onbetaald werk in enig georganiseerd verband vanuit een vrije keuze ("onverplicht") ten behoeve van anderen en/of de samenleving ter aard. Vrijwilligerswerk is gelegen in het maatschappelijk middenveld, waar een gemeente als overheidsinstelling geen deel van uitmaakt. Ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) is gericht op het naar eigen wens en tevredenheid in kunnen (blijven) vullen van hun activiteiten. Mantelzorg betreft langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Daarbij wordt uitgegaan van een zorgperiode van tenminste 3 maanden en een intensiteit van tenminste 8 uur per week. Ondersteuning van mantelzorg is gericht op:

- informatieve mantelzorgondersteuning: informatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering
- emotionele mantelzorgondersteuning: begrip, erkenning en begeleiding
- vervangende mantelzorg geboden door vrijwilligers aan
 - mantelzorgers
 - lichamelijk zeer behoeftige patiënten met en zonder mantelzorger

8.2 Samenhang met ander beleid

Dit prestatieveld raakt vooral prestatieveld 1 wat betreft het verenigingsleven en de vrijwilligersinfrastructuur.

Met prestatieveld 3 met betrekking tot informatie en advies aan de zorgbehoevende en zijn mantelzorger.

Met prestatieveld 5 om kwetsbaren langer zelfstandig te kunnen laten wonen en te participeren.

Met prestatieveld 6 op het vlak van afstemming en samenhang informele en professionele zorgverlening.

8.3 Stand van zaken

De raad geeft op basis van een kadernotitie de richting aan van toekomstig beleid. Voor afstemming en uitvoering heeft de gemeente daarover overleg met het comité vrijwilligerswerk Zwartewaterland en het huidige steunpunt Mantelzorg. Het steunpunt wordt nu nog vormgegeven vanuit de middelen die vanuit de AWBZ golden voor de gemeente Kampen en Zwartewaterland.

Inmiddels is overleg met het steunpunt mantelzorg en de gemeente Kampen over de middelen zoals die nu ingezet worden voor de coördinatie van de vrijwillige thuiszorg en de mantelzorg (de zogeheten cvtm-middelen). Het steunpunt zal met een zogeheten productenboek komen welke de basis is voor overleg over afname en inzet van het steunpunt.

Per 2008 zijn ook deze voormalige cvtm-middelen verdeeld volgens het objectief verdeelmodel en vormen een onlosmakelijk en *integraal onderdeel* van het gemeentelijk Wmo budget. Het is één Wmo uitkering, zonder schotten. Deze middelen zijn in de circulaire van BZK dan ook niet meer als apart onderdeel terug te vinden binnen deze uitkering. Wat een gemeente zelf vindt wat wel en niet moet gebeuren en wat lokaal en/of regionaal georganiseerd wordt, is een beleidsmatige en lokale beslissing en geen verdelingskwestie.

Door VWS is in een beleidsbrief aangegeven welke betekenis zij hecht aan mantelzorg en vrijwilligerswerk. Tegen deze achtergrond worden de hoofdlijnen geformuleerd voor het beleid voor de komende jaren. Deze hoofdlijnen hebben onder meer betrekking op het aangaan van bondgenootschappen met andere partijen om gezamenlijk mantelzorg en vrijwilligerswerk te versterken. Daarnaast heeft de staatssecretaris het voornemen om op lokaal niveau de omvang en de kwaliteit van de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers te versterken, onder meer door een aantal basisfuncties te formuleren die naar mening van VWS in elke gemeente aanwezig moet zijn.

Bij de verdere ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van:

- ◆ de tijdelijke stimuleringsregeling vrijwilligerswerk 2002 – 2006
- ◆ “Toekomstverkenning Informele Zorg, Blijvend in Balans” (Sociaal Cultureel Planbureau 2007)
- ◆ kadernota vrijwilligers- en mantelzorgbeleid (oktober 2007)
- ◆ beleidsbrief VWS “mantelzorg en vrijwilligerswerk 2008 -2011” (oktober 2007)

8.3.1 Parameters

- Aantal mantelzorgers.
- Aantal vrijwilligers.
- Aantal en soorten ondersteuning.
- Mate van bekendheid met en tevredenheid over mantelzorg, vrijwilligerswerk evenals de soorten van ondersteuning.

8.3.2 Beoogde resultaten

- 1^e kwartaal 2008 een beleidsnota “vrijwilligers en mantelzorgers” (uitwerking kadernota).
- Medio 2008 visie en beleidskeuzes van de cvtm-middelen.
- Eind 2008 is de gemeente bekend met de omvang van de aantallen (prestatie-indicatoren).

- Medio 2009 maken meer inwoners gebruik van vrijwilligers/mantelzorg en geven meer inwoners vrijwillige inzet (peildatum 1/10/2008).

9 Prestatieveld 5

9.1 Inhoud

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psycho-sociaal probleem.

Gedoeld wordt op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin hoeft de maatregel dus niet bij uitsluiting gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

We onderscheiden in Zwartewaterland op prestatieveld 5 de volgende doelgroepen:

- mensen met een lichamelijke beperking
Ten aanzien van lichamelijke beperkingen is er een onderscheid tussen chronisch zieken en lichamelijk gehandicapten. Lichamelijk gehandicapten zijn mensen met een lichamelijke beperking. Deze kunnen zintuiglijk of motorisch van aard zijn. De ernst van de beperking verschilt van persoon tot persoon.
Gezien de sterke samenhang van het hebben van lichamelijke beperkingen en een hoge leeftijd, zal het aandeel van de bevolking dat te maken heeft met lichamelijke beperkingen toenemen ten gevolge van de vergrijzing.
- mensen met een verstandelijke beperking
Tot de groep mensen met een verstandelijke beperking worden veelal mensen gerekend met een IQ lager dan 80. Iets minder dan de helft van de verstandelijk gehandicapten is licht verstandelijk gehandicapt, iets meer dan de helft matig tot zeer ernstig. Tot de groep worden niet de zwakbegaafde gerekend, dit betreft mensen met een IQ van rond de 80.
- mensen met een chronisch psychisch probleem
Het betreft hier mensen met langdurige psychische stoornissen, b.v. persoonlijkheidsstoornissen of psychiatrische problematiek. Een subgroep wordt gevormd door ouderen met een psycho-geriatrie aandoening, zoals dementie.
- mensen met een psychosociaal probleem
Het betreft hier mensen die psychosociale problemen ondervinden bij het alledaagse bestaan. Een specifieke groep onder de mensen met psychosociale problemen vormen chronisch zieken. Ouderen die geen lichamelijke of verstandelijke beperking kennen of geen chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem hebben behoren niet tot de primaire doelgroep van prestatieveld 5. Een aantal van hen neemt wel een kwetsbare positie in in de samenleving. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van:
 - ouderen boven de 75 jaar met een laag inkomen
 - alleenstaande ouderen boven de 75 jaar
 - allochtone ouderen van niet-westerse afkomst.
- mensen die een beroep doen op de Wet werk en bijstand (Wwb)
De Wwb biedt inkomensondersteuning voor mensen die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Waar mogelijk werkt de gemeente met een reïntegratietraject om te bevorderen dat mensen geen beroep hoeven te doen op de Wwb. Het raakvlak met de Wmo is dat beide wetten zich richten op participatie de ene op een maatschappelijke en de andere een arbeidsparticipatie.

Met het oog op hun specifieke situatie kunnen specifieke acties nodig zijn om hun deelname aan het maatschappelijk verkeer en hun zelfstandig functioneren te bevorderen. Voor mensen met beperkingen is het vaak moeilijk om zelfstandig te functioneren en volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Zij hebben vaak (te) weinig mogelijkheden om gebruik te maken van de gewone, reguliere voorzieningen en hebben daarnaast extra hulp, begeleiding en ondersteuning nodig om de regie over hun eigen leven te kunnen blijven voeren. Dit geldt nog in extra mate voor de zelfstandig wonende.

Participatie en het voorkomen van sociaal isolement/eenzaamheid zijn kernbegrippen. Om dit te realiseren moet een breed scala van algemene maatregelen en specifieke maatregelen worden getroffen; niet alleen op het terrein van Wonen Welzijn en Zorg (WWZ) maar ook op dat van inrichting en beheer van de openbare ruimte, mobiliteit, ruimtelijke ordening, economie. Een gezamenlijke aanpak en onderlinge afstemming zijn essentieel om daadwerkelijk bevordering van participatie en zelfstandigheid van kwetsbare burgers te realiseren.

9.2 Samenhang met ander beleid

Prestatieveld 5 heeft met enkele prestatievelden een directe relatie.

M.b.t. prestatieveld 1

kan worden vastgesteld dat sterke buurten, sociale samenhang en leefbaarheid zich uitstrekken tot alle inwoners van een buurt. Extramuralisering en vermaatschappelijking van de zorg zijn processen die inspanningen vergen van verschillende kanten. Het betekent meer dan enkel de huisvesting van kwetsbare groepen in een buurt, het betekent ook het toegankelijk maken van een buurt: zowel in fysiek als in sociaal opzicht. De buurt, haar bewoners en de aanwezige voorzieningen zullen mee moeten veranderen om ruimte te bieden aan “mensen met beperkingen”. Die dienen op hun beurt zelf stappen te ondernemen, eventueel met ondersteuning van mantelzorgers, vrijwilligers en professionele instellingen.

M.b.t. prestatieveld 3

de “één-loket-functie” ten behoeve van informatie en advies over voorzieningen

M.b.t. prestatieveld 4

het feit dat mensen steeds langer thuis willen wonen én het gegeven dat het overheidsbeleid hier ook op gericht is, betekent een groter beroep op de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers.

M.b.t. prestatieveld 6

voor zaken die via prestatieveld 5 niet gerealiseerd kunnen worden, zijn “mensen met beperkingen” veelal aangewezen op individuele verstrekkingen en individuele voorzieningen zoals woningaanpassing en vervoer.

M.b.t. prestatieveld 8

met het in kaart brengen Wonen, Welzijn en Zorg (de WWZ-positie) van mensen met een beperking, waaronder mensen met een psychische stoornis, ontstaat de samenhang.

9.3 Stand van zaken

Op dit prestatieveld heeft de gemeente haar beleid niet integraal vastgelegd. Wel komen onderdelen terug in de nota lokaal gezondheidsbeleid 2007 -2011.

Dit betekent niet dat er geen aandacht is voor de onderscheiden doelgroep. Zo is in het collegeprogramma opgenomen dat er een ouderenbeleid moet zijn dat er vanuit gaat dat mensen zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving kan blijven.

Ook is er inmiddels een beleidsnota volksgezondheid opgesteld, waarin aan de orde komt het scheppen en behouden van voldoende aanbod, toegankelijkheid en samenhang van de (openbare) gezondheidszorg in de gemeente.

Specifieke aandacht is er voor de relatie Wmo en de Wet werk en bijstand en hoe de integraliteit tussen beide wetten vorm moet krijgen.

Bij de verdere ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van:

- ◆ brochure VWS “aan iedereen gedacht?” (april 2006)
- ◆ aard en omvang Wmo doelgroep (SGBO juni 2006)
- ◆ verordening Wmo + verstrekkingenboek + financieel besluit
- ◆ GGD gezondheidsmonitor 65-plussers (juni 2007)
- ◆ nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Zwartewaterland (vastgesteld juni 2007)
- ◆ notitie gebiedsgericht werken 2008 - 2011.
- ◆ woonplan Zwartewaterland van de afdeling RO.

9.3.1 Parameters

- Aantal (collectieve) voorliggende voorzieningen in de kernen.
- Aantal toegankelijke gebouwen.
- Aantal en soort activiteiten voor de kwetsbare doelgroepen, evenals de mate van deelname.
- Aantal gebruikers van de Wwb-voorziening.
- Aantal zonder startkwalificatie.
- Aantallen per doelgroep in verhouding tot demografische gegevens (zie bijlage 4)

9.3.2 Beoogde resultaten

- Prestatieafspraken met woningstichtingen aangaande levensloopbestendige en toegankelijke woningen.
- Basisvoorzieningen in de kernen zijn in overeenstemming met behoefte en afgestemd op de (gemeentelijke) mogelijkheden.
- Het aantal toegankelijke gebouwen en openbare voorzieningen is eind 2011 toegenomen met 50%.
- Beleid schuldhulpverlening, minima- en armoedebeleid in afstemming met de Wmo.
- Maximale inzet op het doen behalen van start en/of beroepskwalificaties.
- 3^e kwartaal 2008 een ouderennotitie.
- Beschikbaarheid van een woonplan.
- Netwerk van maatschappelijk werk, huisartsen, diaconieën, en andere caritas instellingen ten behoeve van de begeleiding van mensen in kwetsbare positie.

10 **Prestatieveld 6**

10.1 **Inhoud**

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Concreet gaat het om hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, gehandicaptenparkeerkaart en rolstoelen. Dit individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent overigens niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vorm geven.

Of men “toegang” heeft tot een dergelijke voorziening hangt echter altijd af van de individuele kenmerken van de persoon met een beperking of een chronisch psychisch/psychosociaal probleem. Verder kunnen op basis van dit prestatieveld eveneens individuele voorzieningen worden verstrekt aan mantelzorgers om overbelasting te voorkomen.

Voor wat betreft de doelgroep (de mensen met beperkingen) wordt gedacht aan mensen met somatische aandoeningen, psychiatrische aandoeningen, psychogeriatrische aandoeningen, chronisch psychische aandoeningen of beperkingen, verstandelijk handicap, lichamelijk handicap of zintuiglijk handicap.

De te verlenen voorziening moet altijd gericht zijn op het bieden van hulp en ondersteuning ten behoeve van het behouden en het bevorderen van het zelfstandig functioneren of deelname aan het maatschappelijke verkeer. De zelfredzaamheid van de burger staat voorop. Daarnaast moeten mensen met beperkingen ook in staat worden gesteld om zo lang mogelijk zelfstandig te (blijven) wonen, zodat er minder snel en minder vaak een beroep moet worden gedaan op intramurale voorzieningen. De gemeente is vrij om te bepalen welke concrete voorzieningen zij zal verlenen, en welke niet.

Het zogenaamde ‘compensatiebeginsel’ dat is opgenomen in de Wmo biedt echter een normatief kader en een resultaatsverplichting. Artikel 4 Wmo bepaalt dat: ter compensatie van de beperkingen die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie, dient het college van B&W voorzieningen te treffen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die hem in staat stellen:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van B&W rekening met de beperkingen en de capaciteiten van de aanvrager alsmede met zijn behoefte en de

omvang van de te treffen voorzieningen. Zo ook met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Veel individuele voorzieningen hebben betrekking op het verlenen van zeer specifieke voorzieningen, zoals rolstoelen, scootmobielen of ingrijpende woningaanpassingen ten behoeve van bijv. rolstoelgebruik. Toch worden ook veel individuele voorzieningen verstrekt voor relatief lichtere beperkingen, die vaak samen komen met het ouder worden. Juist bij deze lichtere beperkingen, waar bijna iedere senior mee geconfronteerd zal worden, moet meer gekeken worden naar een oplossing in de vorm van algemene voorzieningen, zoals levensloopbestendig bouwen, gericht bouwen voor senioren, toegankelijkheid regulier openbaar vervoer, toegankelijkheid openbare ruimte inclusief infrastructuur (zorgsteunpunt, bushaltes, supermarkt, geldautomaat en andere elementaire voorzieningen), et cetera. Om te voorkomen dat achteraf “gerepareerd” moet worden in de vorm van het bieden van een individuele voorziening, moet meer dan voorheen gekeken worden naar inclusief beleid, onder het motto “algemeen waar kan, individueel waar nodig”.

Alleen het regelen van verstrekkingen, individueel of collectief, binnen dit prestatieveld, is niet voldoende. Van de burger mag worden verwacht dat deze anticipeert op zijn eigen levensloop. Daarnaast gaan we er vanuit dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en daarbij een beroep doen op de eigen directe omgeving voor ondersteuning. Mantelzorgers, burenhulp en allerlei vrijwilligersdiensten kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Het “vangnet van de individuele verstrekkingen” treedt pas in werking op het moment dat de eigen mogelijkheden en de mogelijkheden binnen “de actieve samenleving” onvoldoende oplossing bieden. Het is zaak om de druk op “het vangnet” zo laag mogelijk houden.

Wanneer geen beroep kan worden gedaan op de hiervoor genoemde voorliggende voorzieningen, kan een individuele voorziening aangewezen zijn. Het gemeentebestuur biedt dan een verantwoorde voorziening aan, welke doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht zal worden verstrekt. Het uitgangspunt “goedkoopst-adequaats” zal hierbij leidend blijven, zoals dit ook ten tijde van de Wvg het geval was.

10.2 Samenhang met ander beleid

Voor de invulling van prestatieveld 6 is het van groot belang dat de “één-loket-functie” verder zijn beslag krijgt (prestatieveld 3).

Voor de ondersteuning aan mantelzorgers, teneinde overbelasting te voorkomen, is van belang. Deze ondersteuning kan resulteren in het aanbieden van voorzieningen zodat de mantelzorger zijn zorgtaken langer en verantwoord kan blijven uitvoeren (prestatieveld 4). Er is een grote overlap met de doelgroep van prestatieveld 5. Een deel van deze groep doet of zal in de toekomst een beroep gaan doen op het vangnet van de individuele verstrekkingen. Hoe langer burgers kunnen deelnemen aan de algemene voorzieningen in de stad, buurt en wijk, des te langer kan een beroep op individuele voorzieningen worden beperkt of uitgesteld. Er is een relatie met thema's en beleidsterreinen als wonen, vervoer, openbare ruimte, gehandicaptenparkeerbeleid, buurtgericht werken, armoedebeleid en werk/reïntegratie.

10.3 Stand van zaken

Met een viertal thuiszorgaanbieders is een raamovereenkomst afgesloten voor het bieden van de thuiszorg. Met in achtname van de verordening worden indicaties afgegeven voor vervoer, rolstoelen, woningaanpassing en hulp bij het huishouden.

Voor dit prestatieveld geldt een "open-eind-financiering", welke feitelijk los gezien moet worden van het begrote Wmo-budget.

10.3.1 Parameters

- Aantal en soort individuele verstrekkingen.
- De mate van klanttevredenheid over de indicatiestelling.
- De mate van klanttevredenheid over de kwaliteit van de voorziening.
- Doorlooptijden en procedurele handelingen van aanvraag tot en met verstrekking.

10.3.2 Beoogde resultaten

- Door goed voorzieningenbeleid te voeren zijn meer inwoners in staat om zo lang mogelijk de eigen regie over de kwaliteit van het eigen leven en de eigen huishouding te voeren. Hierdoor wordt de deelname aan het maatschappelijk verkeer gewaarborgd.
- Besluit over vormgeving voortzetting contract Hulp in de Huishouding met zorgaanbieders (voorjaar 2009) en aanbesteding doen.
- Integraal geïndiceerde zorgbesluiten afgeven.

11 **Prestatieveld 7, 8 en 9**

11.1 **Inhoud**

Maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen het bevorderen van verslavingsbeleid.

Maatschappelijke Opvang (PV 7):

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Vrouwenopvang (PV 7):

Is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld en het beleid ter bestrijding van huiselijk geweld.

OGGZ (PV 8):

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als wat in de Wet collectieve preventie volksgezondheid nu hieronder wordt verstaan. Te weten: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van personen in een kwetsbare positie en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Het bieden van psychosociale hulp bij rampen wordt niet in de Wmo ondergebracht. Dit desbetreffende deelgebied is daarom expliciet uitgezonderd van het begrip openbare geestelijke gezondheidszorg in de Wmo.

Ambulante verslavingszorg (PV 9)

Ambulante verslavingszorg omvat activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding ten gevolge van verslaving.

11.2 **Samenhang met ander beleid**

De reikwijdte van de prestatievelden 7, 8 en 9 is breed. Van belang zijn ook de lokale netwerken op het terrein van bijv. gezondheid, maatschappelijk werk, sociale activering, sociaal cultureel werk, wonen, inkomen, onderwijs en veiligheid. Er zijn linken met alle andere prestatievelden:

Aansluiting prestatieveld 1: bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid

Het welzijnswerk kan een belangrijke rol spelen bij het ondersteunen van het participatieproces van bijvoorbeeld verslaafde dak- en thuislozen die eindelijk weer de kans krijgen om te wonen. Mensen wegwijs maken in de buurt en ondersteunen bij de participatie kan zowel door professionals, als door vrijwilligers worden georganiseerd. Een maatjesproject, waarbij een of meerdere vrijwilligers uit de buurt een nieuwe bewoner wegwijs maken of ondersteunen bij het zelfstandig wonen, is een wenselijke ontwikkeling.

Aansluiting prestatieveld 4: mantelzorg en vrijwilligers

Participatie van kwetsbare groepen/individuen aan de samenleving heeft enkel kans van slagen indien er sprake is van tweerichtingsverkeer. Participeren, meedoen lukt enkel indien je mee mag doen, indien je welkom bent in de buurt, club, werkplek.

Aansluiting prestatieveld 5: bevorderen deelname

Het betreft bij prestatieveld 7,8 en 9 vaak personen die vanwege een diversiteit aan handicaps niet aan de samenleving meedoen. Screening van de diverse beleidsterreinen met betrekking tot deze doelgroepen is een van de Wmo-opdrachten. Denk hierbij o.a. aan de toegankelijkheid van de maaltijdvoorzieningen, medische zorg, culturele en sociale activiteiten, sportclubs, sociale activering.

Aansluiting Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ):

Aandacht voor de specifieke noden van mensen met meervoudige problematiek: mensen met een psychische handicap én tevens verslaafd. De afstemming met de bestaande WWZ ligt er vooral in om de specifieke, maar ook zeer uiteenlopende behoeften van mensen met een handicap te matchen met de voorzieningen op het gebied van de wijkinfrastructuur (fysiek, maar ook het aanbod mantelzorg en vrijwilligerswerk).

Consultatie van en samenwerking met diverse cliëntenorganisaties van (ex)psychiatrische cliënten/verslaafden is een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de integratie in de buurt. Ook de betrokken zorginstellingen en Buurtgericht werken spelen een grote rol bij de ondersteuning van de participatieprocessen.

11.3 Stand van zaken

Voor dit prestatieveld ligt de verantwoordelijkheid bij de zogeheten Centrumgemeenten en voor Zwartewaterland is dit de gemeente Zwolle.

Nieuw voor Zwolle zijn de opdrachten in het kader van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz). De gemeenteraad heeft op 13 juni 2005 de beleidsagenda's maatschappelijke opvang, ambulante verslavingszorg en vrouwenopvang huiselijk geweld voor de regio Zwolle 2005 - 2009 vastgesteld.

Op bestuursniveau wordt nog gezocht naar een goede vorm voor afstemmend overleg.

11.3.1 Beleidskeuzes

Centrumgemeenten zijn wettelijk verplicht, na overleg met de regiogemeenten, periodiek een regiovisie op te stellen.

Voor het prestatieveld 8 zal Zwolle het beleid verder uitwerken in een beleidsnotitie OGGz. De infrastructuur van het meldpunt, het team Via en de activiteit bemoeizorg die vanuit dit team wordt uitgevoerd vormt de basis voor de verdere uitwerking.

11.3.2 Centrumgemeente Zwolle

Voor de regio Zwolle geldt dat voor deze prestatievelden dat een budget beschikbaar is dat is gebaseerd op historische informatie (zorgconsumptie). Net als voor het gehele budget wil de overheid de middelen verdelen op basis van een objectief verdeelmodel. Dit model is opgebouwd uit een aantal indicatoren (onder meer aantal ouderen 65+, ouderen 75-85, inwoners, uitkeringsontvanger).

De VNG heeft met VWS afgesproken om 1 januari 2009 te starten met een herverdeling van de middelen voor maatschappelijke opvang. Dit moet gebeuren op basis van een gezamenlijk ontwikkeld vraaggestuurd verdeelmodel, dat rekening houdt met preventie en het belonen van goed gedrag.

Op dit moment is de verdeling van de middelen voor maatschappelijke opvang vooral gebaseerd op historische kosten. Slechts een beperkt deel wordt verdeeld op basis van een objectief verdeelmodel dat is opgesteld door de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv).

Als het niet mogelijk blijkt om in 2009 een vraaggestuurd model in te voeren, zal de staatssecretaris van VWS het huidige objectieve verdeelmodel van de Rfv vanaf 2009 gefaseerd integraal invoeren.

12 Conclusies

Veel zaken van de Wmo moeten nog (door)ontwikkeld worden en bovendien heeft de gemeente nog maar 9 maanden ervaring met de uitvoering van de Wmo.

Uitgaande van de beleidskaders en beleidsuitgangspunten is in deze beleidsnotitie een vertaalslag gemaakt naar de prestatievelden en beoogde resultaten. Ook tekenen zich een aantal conclusies af welke in willekeurige volgorde hier worden aangegeven.

12.1 Integraal beleid

Meer dan tot op heden zal het cluster beleid van afdeling Maatschappelijke Zaken, op basis van een activiteitenplan, integraal beleid moeten ontwikkelen. Het beleid moet, afgestemd met andere afdelingen, beschreven worden in termen van een Wmo prestatieveld inclusief de samenhang met de andere prestatievelden.

12.1.1 Prestatievelden

prestatieveld	beleid	bijzonderheden	Actie 2008
1	Er loopt een onderzoek welk inzicht geeft in de lokale netwerken om daar beleidskeuzes op te baseren	Speelt een rol voor alle prestatievelden	onderzoeksrapport begin 2008 klaar; dan de resultaten omzetten naar beleid
2	Er is een heldere lijn uitgezet met het actieplan "ieder jongere telt"	Ligt in lijn met het collegeprogramma	Afspraken van actieplan uitwerken
3	Op dit moment is in elke kern een loket	Ligt in lijn met het collegeprogramma	Medio 2008 evaluatie huidige loketten en op basis daarvan vervolg
4	Speerpunt van de Wmo gedachte is o.a. meer vrijwilligers en mantelzorg	Kadernotitie ligt ter bespreking klaar	Na raadsbesluit in 2008 uitwerken op consequenties
5	Doelgroepgericht en vormgeving welzijnswerk	Er is geen integraal doelgroepenbeleid	in relatie met rapport prestatieveld 1 komt er onderzoek naar de mogelijkheid voor samenwerking en samenvoeging van welzijnsinstellingen, meegenomen wordt het doelgroepen- en subsidiebeleid Uitwerking ouderenbeleid
6	Uitvoering van Wmo conform verstrekkingsboek		Evaluatie van 1 jaar Wmo
7, 8, 9	Overleg met gemeente Zwolle	Komt een nieuwe verdeelsleutel	Afstemming met m.n. prestatieveld 5

Naast een geslaagde invoering van de Wmo per 1 januari 2007 ligt de gemeente Zwartewaterland op schema als het gaat om de verdere vormgeving. Uiteraard zal een en ander moeten worden doorontwikkeld, per prestatieveld is op de vorige pagina de eerstvolgende actie in 2008 aangegeven. In de hoofdstukken 5 t/m 11 is reeds beschreven wat de stand van zaken is en wat de beoogde resultaten zijn.

12.1.2 Bestaand of nieuw

Nadrukkelijk zal moeten worden aangegeven of het om bestaand of nieuw beleid gaat. Bij de uitwerking kan het dan zijn dat “oud beleid” wordt omgezet naar “nieuw beleid”. Daar waar het gaat om nieuw beleid zal vanuit een kaderstelling moeten worden gezien welke budgettaire ruimte hier voor (nodig) is.

12.1.3 Financiering

Beleidsvoorstellen zullen moeten worden uitgewerkt naar incidentele en/of structurele subsidie. Bij de structurele subsidie zal duidelijk moeten zijn welke productieafspraken daarvoor gelden.

12.2 Begroting

De raad heeft aangegeven dat de invoering van de Wmo budgettair neutraal moet plaats vinden. Hoewel een aantal financiële ontwikkelingen nog niet helder zijn is al wel duidelijk dat prestatieveld 6 in 2007 een positief resultaat laat zien.

Genoemd prestatieveld heeft echter het karakter van een “open eind financiering” omdat een Wmo voorziening verstrekt moet worden als een burger daar een indicatie voor heeft.

Jaarlijks is een raming te maken van de te maken kosten en vervolgens in de begroting op te nemen. Voor een overzichtelijke beleidsvoering is het wenselijk om mee- of tegenvallers van de raming niet te verrekenen met het budget van de gemeente Zwartewaterland voor de prestatievelden 1 t/m 5 en de geormerkte gelden van de gemeente voor prestatieveld 7 t/m 9.

In 2008 kan de toerekening van de budgetten aan de prestatievelden nog wijzigen gelet op de overlegsituaties en de ambtelijke verantwoordelijkheid. Dit geldt voornamelijk voor het deel jeugdgezondheidszorg in relatie tot prestatieveld 8.

Voor wat betreft de financiële risico's (zie paragraaf 3.3) geldt dat er voor het onderdeel “horizontale verantwoording” en “monitoring” nog een inhoudelijk voorstel met kostenopgave wordt opgesteld. De overige zaken zullen worden meegenomen als dit bij een prestatieveld van toepassing is.

12.2.1 Wijziging financiering

Recent heeft het Rijk er voor gekozen om de Wmo-financiering voor het jaar 2008 e.v. aan de gemeenten te doen op basis van bevolkingssamenstelling (parameters o.a. aantal ouderen tussen 55 en 65, aantal ouder dan 65, aantal uitkeringsgerechtigden). T.o.v. de Wmo-financiering in 2007 (dit was het benodigde AWBZ-budget 2005) betekent dit dat de gemeente Zwartewaterland er in 2008 fors op achteruit gaat; ruim € 450.000,= minder. In de begroting (zie bijlage 2) is dit verwerkt. Door het bedrijfsbureau is dit verrekend met prestatieveld 6.

Bij de invoering van de Wmo was afgesproken dat de herverdeling geleidelijk zou worden ingevoerd om de effecten voor gemeenten die met minder geld toe moeten, te verzachten. Maar in het bestuursakkoord is vastgelegd dat vanaf 2008 al de nieuwe systematiek wordt toegepast. Naar schatting moet de helft van de gemeenten het per 1 januari 2008 met minder geld doen.

12.3 Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid moet mede door de komst van de Wmo geactualiseerd en herijkt worden. In 2008 zal dit als een apart onderdeel worden uitgewerkt in een voorstel. Uiteraard zal dit in relatie zijn tot de ontwikkelingen van de diverse prestatievelden van de Wmo.

Bijlage 1

Prestatieveld WMO		Beleidsterrein	Beleidsonderdeel
1	<i>Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • volkshuisvesting en ruimtelijke ordening • veiligheid 	Wijk- en buurtbeleid
2	<i>Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden</i>	<ul style="list-style-type: none"> • schuldhulpverlening • onderwijsbeleid • gezondheidsbeleid • ondersteuning bij opvoeding 	Jeugdbeleid
3	<i>Voorzieningen op het terrein van informatie en advies en cliënt ondersteuning</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ouderenbeleid • gehandicaptenbeleid • minimabeleid • schuldhulpverlening 	Beleid voor kwetsbare burgers (gehandicapten, chronisch zieken en ouderen)
4	<i>Voorzieningen voor het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vrijwilligers en mantelzorg beleid 	
5	<i>Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ouderenbeleid • gehandicaptenbeleid • wet werk en bijstand • schuldhulpverlening • onderwijsbeleid • gezondheidsbeleid 	
6	<i>Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem ten behoeve van het behoud van zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wet werk en bijstand • onderwijsbeleid • gezondheidsbeleid 	
7	<i>Het bieden van maatschappelijke opvang waaronder sociale pensions en vrouwenopvang</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wet werk en bijstand • veiligheid • gezondheidsbeleid 	Integraal beleid maatschappelijke opvang geestelijke zorg en relationeel geweld
8	<i>Het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg</i>	<ul style="list-style-type: none"> • veiligheid • gezondheidsbeleid 	
9	<i>Het voeren van verslavingsbeleid en beleid gericht voorkomen relationeel geweld</i>	<ul style="list-style-type: none"> • schuldhulpverlening • veiligheid • gezondheidsbeleid 	

Bijlage 2

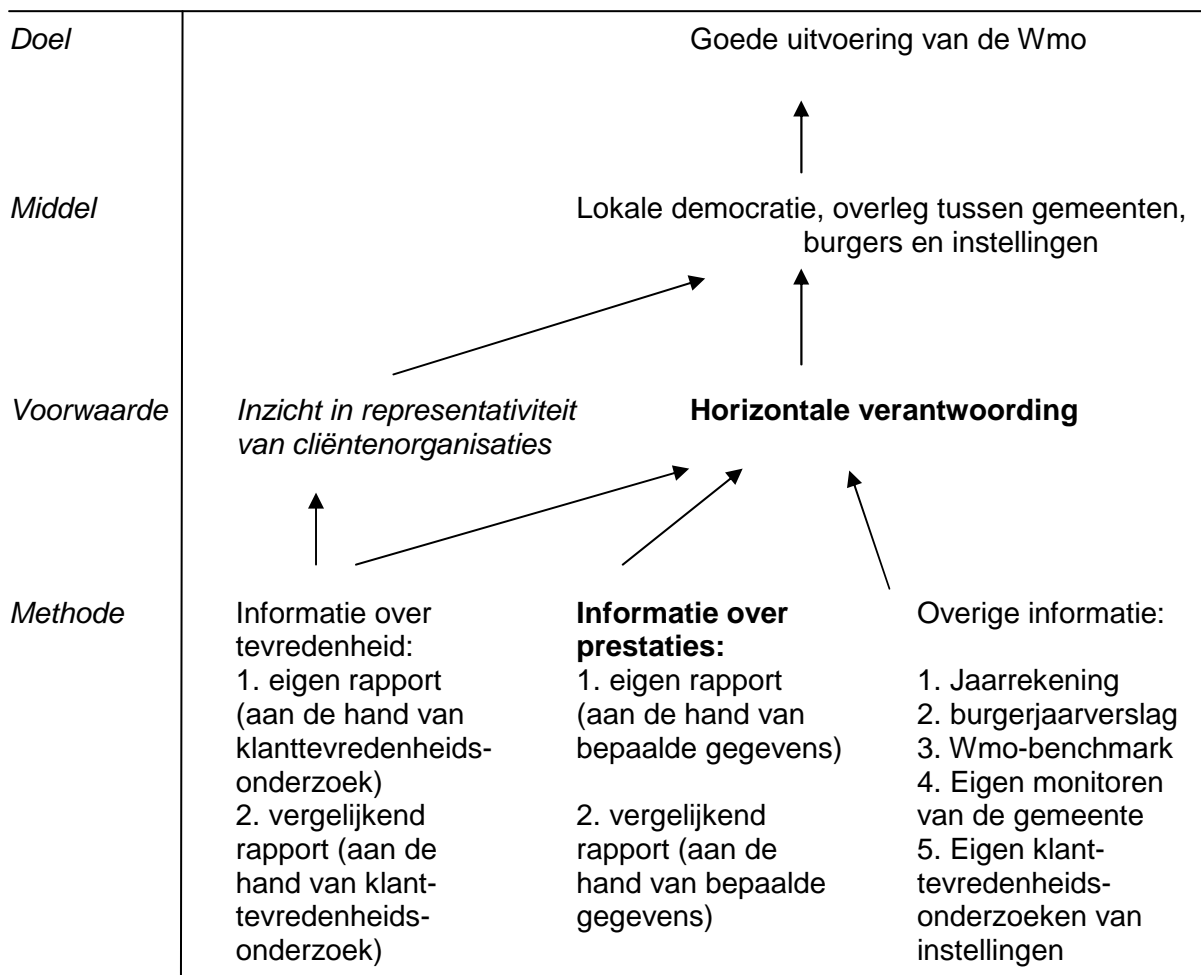
	PV1					PV6			
Lasten	2008	2009	2010	2011	Lasten	2008	2009	2010	2011
materieelkosten	62.483	62.483	62.483	62.483	materieelkosten	2.369.304	2.395.815	2.395.815	2.395.815
kapitaallasten					kapitaallasten				
personeelslasten					personeelslasten				
kostenplaatsen	33.853	33.853	33.853	33.853	kostenplaatsen	156.453	156.453	156.453	156.453
reservemutaties					reservemutaties				
Overige kosten					Overige kosten				
Totale lasten	96.336	96.336	96.336	96.336	Totale lasten	2.525.757	2.552.268	2.552.268	2.552.268
					materieelkosten	245.700	247.957	247.957	247.957
	PV2					PV7			
Lasten	2008	2009	2010	2011	Lasten	2008	2009	2010	2011
materieelkosten	1.337.262	1.337.262	1.337.262	1.337.262	materieelkosten				
kapitaallasten	76.612	74.311	72.003	63.554	kapitaallasten				
personeelslasten					personeelslasten				
kostenplaatsen	141.074	141.074	141.074	141.074	kostenplaatsen				
reservemutaties					reservemutaties				
Overige kosten					Overige kosten				
Totale lasten	1.554.949	1.552.647	1.550.339	1.541.890	Totale lasten				
materieelkosten	394.320	349.600	363.119	331.663					
	PV3					PV8			
Lasten	2008	2009	2010	2011	Lasten	2008	2009	2010	2011
materieelkosten	214.918	214.918	214.918	214.918	materieelkosten	110.553	110.553	110.553	110.553
kapitaallasten					kapitaallasten	0	0	0	0
personeelslasten					personeelslasten				
kostenplaatsen	5.474	5.474	5.474	5.474	kostenplaatsen	23.880	23.880	23.880	23.880
reservemutaties					reservemutaties				
Overige kosten					Overige kosten				
Totale lasten	220.392	220.392	220.392	220.392	Totale lasten	134.433	134.433	134.433	134.433
					materieelkosten	11.068	11.068	11.068	11.068
	PV4					PV9			
Lasten	2008	2009	2010	2011	Lasten	2008	2009	2010	2011
materieelkosten	21.500	21.500	21.500	21.500	materieelkosten				
kapitaallasten					kapitaallasten				
personeelslasten					personeelslasten				
kostenplaatsen	41.523	41.523	41.523	41.523	kostenplaatsen				
reservemutaties					reservemutaties				
Overige kosten					Overige kosten				
Totale lasten	63.023	63.023	63.023	63.023	Totale lasten				
	PV5					Totaal			
Lasten	2008	2009	2010	2011	Lasten	2008	2009	2010	2011
materieelkosten	192.532	192.532	192.532	192.532	materieelkosten	4.308.552	4.335.063	4.335.063	4.335.063
kapitaallasten	231	231	231	231	kapitaallasten	76.843	74.542	72.234	63.785
personeelslasten					personeelslasten	0	0	0	0
kostenplaatsen	16.518	16.518	16.518	16.518	kostenplaatsen	418.775	418.775	418.775	418.775
reservemutaties					reservemutaties	0	0	0	0
Overige kosten					Overige kosten	0	0	0	0
Totale lasten	209.281	209.281	209.281	209.281	Totale lasten	4.804.171	4.828.380	4.826.072	4.817.623
					materieelkosten	651.088	608.625	622.144	590.688

Overzicht deelprogramma's WMO					
		2008	2009	2010	2011
Pv1	Lasten	96.336	96.336	96.336	96.336
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	96.336-	96.336-	96.336-	96.336-
Pv2	Lasten	1.554.949	1.552.647	1.550.339	1.541.890
	Baten	394.320	349.600	363.119	331.663
	Saldo	1.160.629-	1.203.047-	1.187.220-	1.210.227-
PV3	Lasten	220.392	220.392	220.392	220.392
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	220.392-	220.392-	220.392-	220.392-
PV4	Lasten	63.023	63.023	63.023	63.023
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	63.023-	63.023-	63.023-	63.023-
PV5	Lasten	209.281	209.281	209.281	209.281
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	209.281-	209.281-	209.281-	209.281-
PV6	Lasten	2.525.757	2.552.268	2.552.268	2.552.268
	Baten	245.700	247.957	247.957	247.957
	Saldo	2.280.057-	2.304.311-	2.304.311-	2.304.311-
PV7	Lasten	0	0	0	0
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
PV8	Lasten	134.433	134.433	134.433	134.433
	Baten	11.068	11.068	11.068	11.068
	Saldo	123.365-	123.365-	123.365-	123.365-
PV9	Lasten	0	0	0	0
	Baten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
Totaal	Lasten	4.804.171	4.828.380	4.826.072	4.817.623
	Baten	651.088	608.625	622.144	590.688
	Saldo	4.153.083-	4.219.755-	4.203.928-	4.226.935-

Bijlage 3

In de Regeling maatschappelijke ondersteuning zijn de volgende prestatiegegevens opgenomen waarover de gemeenten dienen te publiceren en die gemeenten aan VWS of aan een centrale onderzoeksinstelling moeten verstrekken.

- 1 gegevens over de wijze waarop de gemeente werkt aan de kwaliteit van de in het kader van de wet geleverde producten en diensten;
- 2 gegevens over de mate waarin de gemeente de ingezetenen betreft bij de totstandkoming van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning, voor ieder in artikel 1, eerste lid, onder g, van de wet genoemd onderdeel apart aangegeven;
- 3 gegevens over de methoden die de gemeente toepast om de ingezetenen actief te betrekken bij de totstandkoming van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning en over de mate waarin de gemeenten deze methoden toepast;
- 4 gegevens over de activiteiten die de gemeente onderneemt om het sociale klimaat en de leefbaarheid in wijken en buurten te bevorderen en over de mate waarin deze activiteiten worden uitgevoerd;
- 5 gegevens over de faciliteiten die de gemeente biedt bij opvoedondersteuning en over hoe vaak die faciliteiten worden geboden;
- 6 gegevens over diensten betreffende maatschappelijke ondersteuning die worden aangeboden door middel van een gemeentelijk informatiepunt over de maatschappelijke ondersteuning.
- 7 gegevens over de faciliteiten die de gemeente biedt op het terrein van cliëntondersteuning;
- 8 gegevens over de ondersteuning of de faciliteiten die de gemeente mantelzorgers biedt en over de mate waarin die ondersteuning of die faciliteiten worden geboden;
- 9 gegevens over de ondersteuning of de faciliteiten die de gemeente aan vrijwilligers biedt, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de ondersteuning of faciliteiten aan vrijwilligers in de zorg en die aan overige vrijwilligers;
- 10 gegevens over de wijze waarop en de mate waarin de gemeente de hulp bij het huishouden heeft afgestemd met zorgfuncties in het kader van de AWBZ;
- 11 gegevens over het soort voorzieningen waarvoor de gemeente een eigen bijdrage vraagt;
- 12 gegevens over de wijze waarop de gemeente het bedrag berekent dat als eigen bijdrage per persoon gevraagd wordt;
- 13 gegevens over de beschikbaarheid van de plaatsen in de maatschappelijke opvang of vrouwenopvang in verhouding tot de vraag er naar;
- 14 gegevens over de activiteiten die de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) onderneemt om vrouwenopvang te bevorderen en om huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan;
- 15 gegevens over de activiteiten die de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) onderneemt om de openbare geestelijke gezondheidszorg te bevorderen en dak- en thuisloosheid tegen te gaan;
- 16 gegevens over de ondersteuning of de faciliteiten die de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) biedt voor de maatschappelijke zorg voor verslaafden en voor de beperking van de overlast door verslaving;
- 17 gegevens over de activiteiten die de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) onderneemt op het terrein van verslavingsbeleid;
- 18 gegevens over een inschatting van de uitgaven die bij de uitvoering van de wet in het voorgaande jaar zijn gemaakt.

Bijlage 4

Aantal kwetsbare personen in Nederland (bron SGBO 2006: "Aard en omvang Wmo doelgroep")

	Aantal personen	% van totale bevolking	Aantal 65-plussers	% van de 65-plussers
Lichamelijke beperkingen	1.500.000	9,2%	730.000	33,2%
Chronische psychische problemen	120.000	0,7%	100.000	4,5%
Verstandelijk gehandicapten (IQ < 85)	112.000	0,7%	3.700	0,2%
Psychosociale of materiele problemen	500.000	3,1%	50.000	2,3%
Lichte opvoed- of Opgroeiproblemen	525.000	3,2%		
Betrokken bij huiselijk geweld	500.000	3,1%		
Meervoudige problematiek	100.000	0,6%		
Totaal aantal kwetsbare personen *	3.357.000	20,6%	883.700	40,2%
Totaal aantal inwoners	16.300.000	100%	2.200.000	100%

* Bij deze optelling wordt geen rekening gehouden met overlap. Daarom kan niet worden geconcludeerd dat de genoemde cijfers het aantal kwetsbare personen weergeeft

Aantal inwoners per kern

Kern	01-01-2001	01-01-2004	01-01-2007
Genemuiden	9.450	9.779	9.985
Hasselt	7.732	7.274	6.961
Mastenbroek	195	188	168
Zwartsluis	4.703	4.790	4.805
Totaal	22.081	22.031	21.919

Bevolking naar leeftijd op 01-01-2006

	0-19 jaar	20 – 29 jaar	30 – 39 jaar	40 – 49 jaar	50 – 64 jaar	65 – 79 jaar	80 jaar of ouder
Zwartewaterland	6.954	2.713	3.149	2.868	3.820	1.797	571
Overijssel	285.770	137.595	163.185	164.531	203.347	120.572	38.529
Nederland	3.975.626	4.389.840		5.638.285		1.743.443	587.016

Bevolking naar leeftijd op 01-01-2006

	0-19 jaar	20 – 29 jaar	30 – 39 jaar	40 – 49 jaar	50 – 64 jaar	65 – 79 jaar	80 jaar of ouder
Zwartewaterland	31,8%	26,8%		30,6%		8,2%	2,6%
Nederland	24,3%	26,9%		34,5%		10,7%	3,6%